

ENGLANTILAINEN PASIFISMI JA ENGLANTILAINEN TEORIAN VIEROKSUNTA

Englannissa poliittinen vapaus on näihin aikoihin saakka ollut verrattomasti laajempaa kuin muissa Euroopan maissa. Siellä porvaristo on eniten tottunut hallitsemaan ja osaa hallita. Luokkien väliset suhteet ovat kehittyneemmät ja monessa suhteessa selvemmat kuin muissa valtioissa. Pakollisen asevelvollisuuden puuttumisen ansiosta kansalla on siellä enemmän vapautta sotaan suhtautumista koskevassa kysymyksessä *siinä mielessä*, että jokaisella on valta kieltäytyä sotaväkeen menosta, ja sen vuoksi hallituksen (Englannissa hallitus on mitä aidoin porvariston asiainhoitokomitea) on pakko panna liikkeelle koko tarmonsan lietsoakseen „kansan” sotaintoa, ja tämän tarkoituksensa saavuttaminen ilman lakien perinpohjaista kumoamista olisi kerrassaan mahdotonta, elleivät proletaarijoukot olisi täydellisen sekasorron vallassa ja demoralisoituja sen seurauksena, että parhaassa asemassa oleva, ammattitaitoinen, erilaisiin liittoihin yhdistynyt työläisten vähemmistö on siirtynyt liberaalisen, s. o. porvarillisen, politiikan kannalle. Englannin trade unioneihin kuuluu noin $\frac{1}{5}$ palkkatyöläisistä. Suurin osa näiden trade unionien johtomiehistä on liberaaleja, ja Marx nimitti heitä jo ammuin porvariston asiamiehiksi.

Kaikki nämä Englannin erikoisuudet auttavat meitä käsittämään helpommin nykyisen sosialishovinismin olemuksen, sillä tämä olemus *on samanlainen* sekä itsevaltiudessa että demokraattisissa maissa, sekä militaristisissa maissa että niissä maissa, joissa ei ole asevelvollisuutta, tämä toisaalta, — ja toisaalta, ne auttavat meitä

arvioimaan tosiasiaihin pohjalla sen, mikä merkitys on esim. rauhan tunnuksen ylistelyssä y.m.s. ilmenevällä sosialishovinismiin sopeutumisella.

Opportunismien ja liberaalisen työväenpolitiikan täydellisimpänä ilmentymänä on epäilemättä „Fabianilaisten Yhdistys”. Silmäilköön lukija Marxin ja Engelsin kirjeitä Sorgelle (on olemassa kaksi venäjänkielistä julkaisua)¹⁰⁷. Hän löytää niistä tätä yhdistystä koskevan Engelsin antaman loistavan luonnekuvan, jossa Engels puhuu herroista Sidney Webbistä ja kumpp. kuin porvarillisten veijarien koplasta, veijarien, jotka haluavat rappeuttaa työläisiä, haluavat vaikuttaa näihin vastavallankumouksellisessa mielessä. Voidaan mennä takuuseen siitä, ettei yksikään Toisen Internationalen vähänkin vastuunalainen ja vaikutusvaltainen johtomies ole milloinkaan yrittänyt kumota tätä Engelsin arviota eikä edes epäillä sen paikkansapitävyyttä.

Ja nyt verratkaa toisiinsa *tosiasioita* jättäen hetkeksi syrjään *teoriat*. Näette, että fabianilaiset (ks. esim. heidän viikkolehteään „The New Statesman”¹⁰⁸) ja Saksan sosialidemokraattinen puolue, Kautsky mukaanluettuna, *ovat menetelleet* sodan aikana *aivan samalla tavalla*. Sama, niin suoranainen kuin välillinenkin sosialishovinismien puolustelu; tuon puolustelun samanlainen liittyminen valmiuteen puhua vaikka kuinka kauniita, humanisia ja miltei vasemmistolaisia korulauseita rauhasta, aseistariisunnasta y.m.s. j.n.e.

Se on tosiasia, ja siitä, niin epämieluisia kuin se eri henkilöille lieneekin, seuraa kiertämättömästi ja kiistattomasti seuraava johtopäätös: Saksan nykyisen sosialidemokraattisen puolueen johtajat, Kautsky mukaanluettuna, ovat tosiasiaissa aivan samanlaisia porvariston asiamiehiä kuin fabianilaiset, joita Engels jo kauan sitten sanoi porvariston asiamiehiksi. Se seikka, että fabianilaiset eivät tunnusta marxilaisuutta, mutta Kautsky ja kumpp. „tunnustavat” sen, ei lainkaan muuta asian olemusta eikä tosiasiallista politiikkaa, vaan ainoastaan todistaa, että joillakin kirjailijoilla, poliitikoilla y.m. marxilaisuus on muuttunut struelaisuudeksi. Heidän kaksinaamaisuutensa *ei* ole mikään henkilökohtainen pahe, erinäisissä tapauksissa he voivat olla mitä hyveellisimpiä perheenisiä, — heidän kaksinaamaisuutensa on heidän yhteiskunnallisen asemansa objek-

tiivisen valheellisuuden tulos, sillä samalla kun he näennäisesti edustavat vallankumouksellista proletariaattia, ovat he tosiasiallisesti asiamiehiä, jotka välittävät proletariaatin keskuuteen porvarillisia, shovinistisia aatteita.

Fabianilaiset olivat vilpittömämpiä ja rehellisempiä kuin Kautsky ja kumpp., sillä he eivät luvanneet olla vallankumouksen kannalla, mutta poliittisesti kummatkin ovat oleellisesti *samaa*.

Se, että Englannissa on „ikivanhoista ajoista” pitäen vallinnut poliittinen vapaus ja maan poliittinen elämä yleensä sekä varsinkin sen porvaristo on ollut kehittyntä, on saanut aikaan sen, että erilaiset porvarillisten mielipiteiden *vivahteet* ovat tuossa maassa löytäneet nopeasti, vaivattomasti, vapaasti uuden ilmauksensa uusissa poliittisissa järjestöissä. Muuan noista järjestöistä on „Demokraattisen valvonnan liitto” (Union of Democratic Control). Tämän järjestön sihteerinä ja rahastonhoitajana toimii E. D. Morel, joka tätä nykyä on myös „Riippumattoman työväenpuolueen” pää-äänenkannattajan „Labour Leader’in” * vakinainen avustaja. Tämä mies oli muutamia vuosia liberaalisen puolueen edustajaehdokkaana Birkenheadin vaalipiirissä. Kun Morel heti sodan alettua esiintyi sotaa *vastaan*, niin Birkenheadin liberaalisen yhdistyksen komitea tiedotti hänelle kirjeessään lokakuun 2 piltä 1914, että liberaalit eivät voi hyväksyä enää hänen ehdokkuuttaan, t.s. se yksinkertaisesti erotti hänet puolueesta. Morel vastasi lokakuun 14. päivätyllä kirjeellä, jonka hän sittemmin julkaisi erillisenä, „The Outbreak of the War” (Kuinka sota syttyi) nimisenä kirjasena. Tässä kirjasessa, samoin kuin useissa muissa artikkeleissaan, Morel paljastaa *oman* hallituksensa todistaen valheellisiksi sellaiset viittaukset, että syynä sotaan oli muka Belgian neutraliteetin rikkominen, että sodan tarkoituksena on muka *Preussin* imperialismiin hävittäminen j.n.e. y.m.s. Morel puolustaa „Demokraattisen valvonnan liiton” ohjelmaa, johon sisältyy rauha, aseistariisunta, kaikille alueille myönnettävä oikeus ratkaista yleisellä kansanäänestyksellä oma kohtalonsa ja ulkopoliittikan demokraattinen valvonta.

* — „Työväenjohtaja”. *Toim.*

Tästä kaikesta näkee, että Morel yksilönä ansaitsee epäilemättä tunnustuksen vilpittömästi myötätunnostaan demokratismia kohtaan, siitä, että hän on siirtynyt shovinistisen porvariston kannalta pasifistisen porvariston kannalle. Kun Morel näyttää tosiasioilla toteen, että hänen hallituksensa on petkuttanut kansaa ilmoittamalla, ettei ole olemassa salaisia sopimuksia, vaikka tosiasiasa sellaisia on ollut, — että Englannin porvaristo käsitti täysin selvästi jo vuonna 1887, että jos puhkeaa Saksan ja Ranskan välinen sota, niin Belgian neutraliteetin rikkominen on kiertämätöntä, ja hylkäsi päättäväisesti ajatuksen sotaan osallistumisesta (Saksa ei silloin vielä ollut vaarallinen kilpailija!); — että eversti Boucher'n kaltaiset ranskalaiset militaristit tunnustivat ennen sotaa lukuisissa kirjoissaan aivan avoimesti suunnitelmansa Ranskan ja Venäjän *hyökkäys*-sodasta Saksaa vastaan; — että Englannin tunnettu sotilaallinen auktoriteetti eversti Repington tunnusti painetussa sanassa *vuonna 1911*, että Venäjän asevarustusten kasvu vuoden 1905 jälkeen muodostaa uhkan Saksalle; — koska Morel todistaa kaiken tämän, niin emme voi olla tunnustamatta, että edessämme on erittäin rehellinen ja rohkea porvari, joka ei pelkää rikkoa välejä puolueensa kanssa.

Mutta jokainen myöntää heti, että hän on kuitenkin porvari, jonka fraasit rauhasta ja aseistariisunnasta ovat pelkkiä fraaseja, sillä ilman proletariaatin vallankumouksellisia tekoja ei voi olla puhettakaan demokraattisesta rauhasta eikä aseistariisumisestakaan. Ja Morel, joka on nyt eronnut liberaaleista nykyistä sotaa koskevassa kysymyksessä, pysyy liberaalina kaikissa muissa taloudellisissa ja poliittisissa kysymyksissä. Mutta miksi sitten Saksassa, kun Kautsky verhoaa *noita samoja porvarillisia fraaseja* rauhasta ja aseistariisumisesta marxilaisilla allure'illa, — miksi sitä pidetään Kautskyn ansiona eikä kaksinaamaisuutena? Vain poliittisten suhteiden kehittymättömyys ja poliittisen vapauden puuttuminen Saksassa estää sen, ettei siellä muodostu yhtä nopeasti ja vaivattomasti kuin Englannissa porvarillista rauhan ja aseistariisumisen liittoa, jolla on Kautskyn ohjelma.

Tunnustakaamme se totuus, että Kautskyn kanta on pasifistisen porvarin eikä vallankumouksellisen sosiaalidemokraatin kanta.

Me elämme nykyään niin suurten tapahtumien aikaa, että meillä pitää olla miehuullisuutta tunnustaa totuus „henkilöön katsomatta”.

Englantilaiset, jotka vieroksuvat abstraktisia teorioita ja ylpeilevät käytännöllisyydellään, asettavat poliittiset kysymykset usein *suoremmiin* auttaen siten toisten maiden sosialisteja löytämään reaalisen sisällön kaikenlaisen (muun muassa „marxilaisenkin”) sanahelinän kuoren *alta*. Tässä suhteessa on opettavainen ennen sotaa ilmestynyt shovinistisen „Clarion” lehden julkaisema kirjanen „Sosialismi ja sota” *. Kirjanen sisältää amerikkalaisen sosialistin Upton Sinclairin „manifestin” sotaa vastaan ja jo kauan Hyndmanin imperialistisella katsantokannalla olleen shovinisti Robert Blatchfordin vastauksen hänelle.

Sinclair on tunnesosialisti, hänellä ei ole teoreettista valmennusta. Hän asettaa kysymyksen „yksinkertaisesti”, tuntien kiihtymystä lähenevän sodan johdosta ja etsien sosialismista pelastusta siltä.

„Meille sanotaan”, kirjoittaa Sinclair, „että sosialistinen liike on vielä liian heikkoa, että meidän tulee odottaa evoluutiota. Mutta evoluutio tapahtuu ihmisten sisimässä; me olemme evoluution välikappaleita, ja ellemme käy taistelemaan, niin ei tapahdu mitään evoluutiota. Meille sanotaan, että liikkeemme” (sotaa vastaan) „tukahdutaan; mutta sanon syvällisenä vakaumuksenani, että kaiken sellaisen kiihtymyksen lannistaminen, jonka tarkoituksena, korkeimman humanisuuden vaikuttamista johtuen, on sodan ehkäiseminen, olisi suurin voitto, minkä sosialismi on koskaan saavuttanut, — että se järkyttäisi sivilisaation omaatuntoa ja ravistelisi koko maailman työläisiä voimakkaammin kuin mikään muu aikaisemmin. Älkäämme liikaa arastelko liikkeemme suhteen, älkäämme antako liian suurta merkitystä voiman lukumäärälliselle puolelle ja sille, miltä se näyttää ulkonaisesti. Tuhat kiihkeästi uskovaa ja päättäväistä ihmistä on suurempi voima kuin miljoona varovaiseksi ja arvokkaaksi (respektaabeliksi) muuttunutta ihmistä. Ja sosialistisella liikkeellä ei ole sen suurempaa vaaraa kuin on vakiintuneeksi instituutioksi muuttumisen vaara”.

* Socialism and war. The Clarion Press, 44. Warship Street, London E. C.

Kuten näette, tämä on naiivi, teoreettisesti perustele-
maton, mutta peräti oikea varoitus sosialismin mataloitta-
misesta ja kehotus vallankumoukselliseen taisteluun.

Entä mitä Blatchford vastaa Sinclairille?

Että sodan aiheuttavat kapitalistiset ja militaristiset
intressit, — kaikki se pitää paikkansa, sanoo hän. Ja minä
pyrin yhtä kovasti kuin kuka muu sosialisti tahansa rau-
haan ja sosialismin voittoon kapitalismista. Mutta „korkea-
lentoisilla ja koreilla fraaseillaan” Sinclair ei saa minua
vakuuttuneeksi eikä tee tosiasioita olemattomiksi. „Tosi-
asiat, Sinclair hyvä, ovat itsepintaisia, ja Saksan talolta
uhkaava vaara on tosiasia”. Emme me eivätkä saksalaiset-
kaan sosialistit voi estää sotaa. Sinclair yliarvioi suunnat-
tomasti voimamme. Olemme hajallaan, meillä ei ole varoja,
ei aseita, „ei kuria”. Meille ei jää muuta neuvoksi kuin
auttaa Britannian hallitusta suurentamaan laivastoaan,
sillä muuta rauhan taetta ei ole eikä voi olla.

Mannermaisen Euroopan shovinistit eivät ole puhuneet
noin avomielisesti, ei ennen sotaa eikä liioin senkään jäl-
keen, kun sota alkoi. Saksassa kukoistaa avomielisyyden
asemesta Kautskyn kaksinaamaisuus ja sofismeilla pela-
minen, sama koskee myös Plehanovia. Juuri sen tähden
on opettavaista luoda silmäys kehittyneemmässä maassa
vallitseviin suhteisiin. Siinä et vedä ketään huulesta sofis-
tiikalla ja marxilaisuuden karrikoinnilla. Kysymykset on
asetettu suoremmin ja totuudenmukaisemmin. Ottakaamme
siis oppia „eturivin” englantilaisilta.

Sinclair on kehotuksineen naiivi, vaikka tuo kehotus on
pohjaltaan syvällisesti oikea, — naiivi siksi, että hän jättää
huomioonottamatta joukkoluontoisen sosialismin puolivuo-
sataisen kehityksen ja sosialismin virtausten välisen taist-
elun, hän jättää huomioonottamatta vallankumouksellisen
toiminnan kasvun ehdot silloin kun on olemassa objektiiv-
isesti vallankumouksellinen tilanne ja vallankumoukselli-
nen järjestö. Sitä ei korvata „tunteella”. Sosialismin
voimakkaiden virtausten, opportunistisen ja vallankumouk-
sellisen virtauksen välisestä ankarasta ja armottomasta
taistelusta ei päästä korkealentoisilla puheilla.

Blatchford puhuu asiat halki ja paljastaa totuutta pel-
käävien kautskylaisten ja kumpp. salassa pitämän väitteen.
Olemme vielä heikkoja — siinä kaikki, sanoo Blatchford.

Mutta suorasukaisuudellaan hän oitis ilmaisee ja paljastaa opportunistinsa ja shovinisminsa. Heti huomaa, että hän palvelee porvaristoa ja opportunisteja. Hän tunnustaa sosialismin olevan „heikkoa” ja itse heikentää sitä saarnaamalla sosialisminvastaista, porvarillista, politiikkaa.

Sinclairin tapaan, mutta päinvastaiseen suuntaan, kuin pelkuri eikä taistelija, kuin petturi eikä „mielettömän rohkea”, hänkin jättää huomioonottamatta vallankumouksellisen tilanteen muodostumisen ehdot.

Mutta käytännöllisten johtopäätöstensä ja politiikkansa puolesta (kieltäytyminen vallankumouksellisista teoista, niiden propagoinnista ja valmistelusta) Blatchford, vulgääri shovinisti, on täydellisesti yhtä mieltä Plehanovin ja Kautskyn kanssa.

Meidän päivinämme on marxilaisilla sanoilla alettu verhota täydellistä marxilaisuudesta luopumista; jotta voitaisiin olla marxilaisia, pitää paljastaa Toisen Internationalen johtajien „marxilainen tekopyhyys”, pitää luoda pelottomasti silmäys sosialismin kahden virtauksen väliseen taisteluun, harkita loppuun saakka tämän taistelun kysymykset. Sellainen on johtopäätös englantilaisista suhteista, jotka näyttävät meille asian *marxilaisen* olemuksen *i l m a n* marxilaisia sanoja.

Kirjoitettu kesäkuussa 1915

*Julkaistu ensi kerran
heinäkuun 27 p:nä 1924
„Pravda” lehden 169. numerossa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen
mukaan*